

Sygn. akt I C 558/18 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2019r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anita Wolska

Protokolant: Aneta Siemaszko

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2019r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.**

przeciwko **G. S.**

o zapłatę

I. oddała powództwo.

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.817 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

III. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 187 zł (sto osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSR Anita Wolska

Sygn. akt I C 558/18 upr

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 18 kwietnia 2018r. powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. wniósł o zasądzenie od pozwanej G. S. kwoty 5.014,63 zł wraz z poniższymi odsetkami:

- 4.600 zł z tytułu kapitału wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- 414,63 z tytułu odsetek karnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów sądowych w kwocie 63 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dochodzona wierzytelność wynika z zawartej przez strony w dniu 13 czerwca 2016r. umowy pożyczki nr (...) (...). Powód wyjaśnił, że zgodnie z postanowieniami umowy pozwana zobowiązała się zapłacić mu kwotę 7.920 zł – tytułem całkowitej kwoty pożyczki w 24 miesięcznych ratach w wysokości 330 zł każda. Powód wskazał, że pozwana do chwili wniesienia pozwu dokonała wpłat na poczet całkowitej kwoty pożyczki na łączną kwotę 3.320 zł, które zostały zaksięgowane w następujący sposób – kwota 3320 zł na poczet należności głównej, 0,00 zł – na poczet odsetek za opóźnienie w zapłacie. Przy czym wszystkie wpłaty dokonane przez pozwaną tytułem spłat księgowane były zgodnie z kolejnością określoną w umowie pożyczki tj. w pierwszej kolejności na poczet odsetek

za opóźnienie w zapłacie, a następnie na poczet należności głównej. W związku z brakiem regularnych spłat przez pozwaną powód wezwał ją do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Następnie w dniu 20 lipca 2017r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z zachowaniem 30 – dniowego terminu wypowiedzenia. Tym samym niezapłacona część należności głównej stała się zgodnie z § 6 ust.1 umowy pożyczki wymagalna z dniem 26 sierpnia 2018r. Nadto powód przywołał § 6 ust.2 umowy pożyczki w zakresie żądania odsetek umownych za opóźnienie, wskazując, iż kwota 414,63 zł została naliczona od kwoty należności głównej pozostającej do spłaty od dnia następnego po dniu postawienia wierzytelności w stan wymagalności do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu i jednocześnie pomniejszona o wpłaty, dokonane przez pozwaną. Natomiast żądania odsetek ustawowych za opóźnienie dochodzi na podstawie art. 481 § 2 k.c.(k.3-7)

W dniu 7 maja 2018 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie IV Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 696731/18 wydał nakaz zapłaty zgodnie z żądaniem pozwu (k. 11).

Od niniejszego orzeczenia pozwana, w której imieniu działał profesjonalny pełnomocnik wniosła sprzeciw (k. 13-15) zarzucając niewykazanie przez powoda roszczenia co do zasady i wysokości oraz wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że zaprzecza temu by posiadała zadłużenie finansowe wobec powoda.

Postanowieniem z dnia 15 maja 2018r. (k.18) stwierdzono skuteczne wniesienia sprzeciwu i utratę mocy wydanego w sprawie nakazu zapłaty w całości oraz o przekazaniu niniejszej sprawy tut. Sądowi.

Powód w odpowiedzi na sprzeciw z dnia 26 lipca 2018r.(k. 51 - 54) podając, że w umowie pożyczki z dnia 13 czerwca 2016r. wskazano wszystkie składniki zobowiązania strony pozwanej. Wysokość pożyczki zgodnie z § 2.1 umowy wyniosła 7.920 zł, natomiast zgodnie z § 4.1 umowy pożyczki pozwana zobowiązała się zwrócić całą kwotę pożyczki w ten sposób, że prowizja zostanie zapłacona w dniu zawarcia umowy tj. w momencie udostępnienia kwoty pożyczki pozwanej, wobec czego faktycznie do dyspozycji pozwanej pozostanie kwota 3.000 zł. Cała kwota będzie podlegała ratalnej spłacie. Powód wskazał, że pozwana poprzez podpisanie Aneksu nr (...) do umowy samowolnie wyraziła chęć zaliczenia części udostępnionych jej środków na poczet prowizji, której wysokość została wskazana w sposób jednoznaczny. Jednocześnie wskazano, iż do dnia wniesienia pozwu dokonała wpłat na łączną kwotę 3.320 zł. Przedmiotowa umowa była zgodna z obowiązującą ustawą z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Nadto uznać należy, iż częściowa spłata pożyczki jednoznacznie powinna być potraktowana jako uznanie długu, którym w myśl art. 213 § 2 k.p.c. sąd jest związany.

Pełnomocnik pozwanej wskazał w piśmie z dnia 22 grudnia 2018r.(k.67-68) iż mimo twierdzeń strony przeciwnej pozwana w dalszym ciągu podtrzymuje swoje stanowisko. Ponadto w ocenie strony pozwanej prowizja, która stanowi obciążenie jej pozaodsetkowymi kosztami została naliczona z naruszeniem interesu konsumenta i dobrych obyczajów. Pozwana poddała rozważaniom zasadność żądania powoda w zakresie prowizji przekraczającej wartość realnie udzielonej pożyczki powołując art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim oraz art. 385¹§1 k.c.

Pismem z dnia 3 stycznia 2019r. (k.70-71) powód w uzupełnieniu swojego stanowiska podał, że przedłożonymi do akt sprawy dowodami wykazał fakt zawarcia umowy pożyczki oraz fakt wykonania tej umowy. Ponadto w jego ocenie z uwagi na przytoczony przez pozwaną art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim całkowity koszt kredytu był niższy aniżeli maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, a umowa pożyczki zawarta z pozwaną spełniała wszystkie wymagania narzucone przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Powód podkreślił że umowa pożyczki nr (...)(...) nie przewidywała obligatoryjnego pobierania prowizji w ciężar kapitału, strona pozwana wykazała taką wolę poprzez świadome zapoznanie się z treścią aneksu nr (...) do powyższej umowy i złożenie pod jego treścią własnoręcznego podpisu. Następnie w piśmie z dnia 15 kwietnia 2019 r. powód przywołał art. 385¹§1 k.c. jako przepis nie znajdujący zastosowania w niniejszej sprawie, bowiem, ustalone w umowie pożyczki opłaty stanowią jedno z głównych świadczeń po stronie pożyczkobiorcy. Powód podał, że powyższy przepis nie ma zastosowania do postanowień określających główne świadczenia stron w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny jak w okolicznościach niniejszej sprawy, gdzie zgodnie z umową, wynagrodzeniem dla powoda

i ceną dla strony pozwanej była wskazana kwotowo i pogrubionym drukiem prowizja. W podjętych obliczeniach w oparciu o wzór z art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim służącym do obliczenia wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu powód przywołał, że całkowite koszty pożyczki udzielonej na okres ok. 1 roku będą oscylować w granicach 49,5%-76% kwoty pożyczki przy czym całkowity koszt kredytu z wyłączeniem odsetek, maksymalny koszt kredytu w skali jednego roku nie będzie mógł przekroczyć 55% kwoty kredytu wobec tego wysokość pozaodsetkowego kosztu kredytu mieści się w limicie określonym przepisami ustawy o kredycie konsumenckim i przesądza to o ważności postanowień umowy pożyczki w zakresie prowizji.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 czerwca 2016 r. w S. pomiędzy G. S. a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. doszło do zawarcia umowy pożyczki o numerze (...) (...). Całkowita kwota pożyczki została określona w § 2.1. i wyniosła 7.920 zł, w ust.2 wskazano, że pożyczkobiorca obowiązany jest ponieść opłatę w wysokości 4920 zł tytułem prowizji należnej pożyczkodawcy z tytułu udzielenia pożyczki – całkowity koszt pożyczki. Prowizja jest wymagalna w dniu zawarcia umowy. Czas trwania umowy określono od dnia zawarcia umowy do dnia 13 czerwca 2018 r. W § 4 określono sposób spłaty pożyczki przez pozwaną. Kwota prowizji została zapłacona w dniu zawarcia umowy, w momencie udostępnienia pozwanej pożyczki, spłata kwoty 7.920 zł stanowiącej równowartość całkowitej kwoty pożyczki miała odbywać się w 24 miesięcznych ratach w wysokości 330 zł każda, na wskazany w umowie rachunek bankowy powoda, począwszy od dnia 13 lipca 2016r. przy czym każda kolejna rata miała być płatna w tym samym dniu kolejnego miesiąca kalendarzowego (zgodnie z terminami spłaty w harmonogramie spłaty). W umowie zastrzeżono, iż wszystkie dokonywane przez pozwaną wpłaty będą księgowane w następującej kolejności:

- a) odsetki za opóźnienie w zapłacie,
- b) należność główna – kwota pożyczki.

W § 6.1 umowy zostało zawarte postanowienie zgodnie, z którym w razie zwłoki w zapłacie dwóch pełnych rat pożyczki przez pożyczkobiorcę, pożyczkodawca ma prawo wypowiedzieć umowę pożyczki z zachowaniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia o ile uprzednio dokona listownego przedsądowego wezwania do zapłaty zaległych rat.

W § 6.2 umowy wskazano, że w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki przez Pożyczkobiorcę Pożyczkodawca ma prawo do naliczenia odsetek za opóźnienie. Roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, tj. stopa odsetek za opóźnienie jest stopą zmienną i równa się dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie. Minister Sprawiedliwości ogłasza, w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie. Zmiana rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego następuje automatycznie w przypadku zmiany wysokości stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego. (...) W dacie zawarcia niniejszej Umowy roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosi 14,00 %.

Wskutek złożenia wniosku o dokonanie potrącenia kwoty prowizji z wypłacanej całkowitej kwoty pożyczki przez pozwaną w dniu zawarcia umowy strony podpisały Aneks nr (...) do Umowy P., w którym pozwana wyraziła zgodę na sfinansowanie zapłaty prowizji z kwoty pożyczki oraz dokonanie potrącenia wierzytelności pożyczkodawcy z wierzytelności pożyczkobiorcy. W związku z powyższym pozwany dokonał potrącenia oraz wypłacił pozwanej w dniu 14 czerwca 2016r. kwotę z tytułu udzielonej pożyczki w wysokości 3.000 zł.

Powód w dniu 20 kwietnia 2017 r. skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty, w którym wskazał, że pozwana pozostaje w zwłoce z płatnością w wysokości 640 zł i wobec tego wzywa ją do zapłaty w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego pisma. Nadto informując, iż brak spłaty zadłużenia oraz terminowego uiszczania bieżących rat pożyczki spowoduje wypowiedzenie umowy i konieczność jednorazowej i niezwłocznej spłaty całej wymagalnej kwoty pożyczki wraz z odsetkami karnymi za opóźnienie w spłacie.

W dniu 20 lipca 2017r. powód skierował do pozwanej „Wypowiedzenie umowy pożyczki” z zachowaniem 30 – dniowego terminu wypowiedzenia, w którym poinformował, iż pozwana pozostaje w zwłoce z płatnością w wysokości 970 zł i w razie podjęcia spłaty określonej należności dokonywanie dalszych spłat zgodnie z harmonogramem spłaty będzie możliwe, a wypowiedzenie umowy nie dozna skutku.

W dniu 20 lipca 2017 r. powód skierował do pozwanej „Ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty” określając termin 7 – dniowy na dokonanie zapłaty należności, informując, iż dalszy brak płatności spowoduje postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności z możliwością wystąpienia przez stronę powodową na drogę sądową z roszczeniem o zapłatę.

Dowód:

- **umowa pożyczki z 13.06.2016r. k. 37-40,**
- **wniosek o dokonanie potrącenia k. 42,**
- **aneks nr (...) do umowy pożyczki k. 41,**
- **potwierdzenie przelewu z 14.06.2016r. k.55,**
- **wezwanie do zapłaty z 20.04.2017r.k. 43,**
- **wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 20.07.2017r. wraz z potwierdzeniem nadania k. 44-45,**
- **ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z 20.07.2017r. z potwierdzeniem nadania k. 46-47.**

Pozwana G. S. z tytułu zawartej w dniu 13 czerwca 2016 r. umowy pożyczki nr (...) (...) uiszczała na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością kwotę w łącznej wysokości 3.320 zł. Wpłacając w dniu 07 lipca 2016r. kwotę 330 zł, w dniu 9 sierpnia 2016r. kwotę 330 zł, w dniu 08 września 2016r. kwotę 330 zł, w dniu 10 października 2016r. kwotę 330 zł, w dniu 08 listopada 2016r. kwotę 330 zł, w dniu 14 grudnia 2016r. kwotę 350 zł, w dniu 17 stycznia 2017r. kwotę 330 zł, w dniu 23 lutego 2017r. kwotę 330 zł oraz w dniu 24 kwietnia 2017r. kwotę 660 zł.

Bezsporne.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i podlegało oddaleniu w całości.

Sąd ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie w oparciu o materiał dowodowy w postaci dokumentów przedłożonych do akt sprawy.

W sprawie miały zastosowanie przepisy art. 720 k.c. wraz z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zmianami) o kredycie konsumenckim.

Art. 720 k.c. stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi 500 złotych, powinna być stwierdzona pismem. Natomiast w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności m.in. umowę pożyczki.

W przedmiotowej sprawie nie budziło wątpliwości Sądu, że pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. a G. S. doszło do zawarcia umowy pożyczki w dniu 13 czerwca 2016r. o numerze 16 (...), mocą której pozwanej została udzielona pożyczka w wysokości 3000 zł, przy czym całkowita kwota pożyczki wyniosła 7.920 zł a wysokość prowizji należna powodowi z tytułu udzielenia pożyczki wyniosła 4.920 zł. Powód wystąpił z roszczeniem o zapłatę przez pozwaną kwoty 5.014,63 zł w tym 4.600 zł z tytułu kapitału z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i 414,63 zł z tytułu odsetek karnych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

O ile w ocenie Sądu twierdzenia powoda zawarte w pozwie i pismach procesowych co do zawarcia umowy pożyczki, wypłaty kwoty pożyczki, dokonanych przez pozwaną spłat – były niesporne wobec czego podlegały uwzględnieniu o tyle wątpliwości Sądu wzbudziło roszczenie dochodzone w zakresie obciążenia pozwanej kosztami dodatkowych świadczeń związanych z zawartą umową pożyczki, tj. (...) określoną w §2.2. umowy zwłaszcza, iż pozwana podniosła, że postanowienia te są abuzywne. W tym zakresie konieczne stało się przeprowadzenie postępowania dowodowego oraz ocena zasadności roszczenia wywodzonego w oparciu o wskazywany stan faktyczny sprawy.

Uzasadniając obowiązek zapłaty przez pozwaną powód wskazał, że przez cały okres obowiązywania umowy pozwana dokonała spłat w łącznej wysokości 3.320 zł pozostając w zadłużeniu co do kwoty 4600 zł. Kapitał stanowił 3000 zł natomiast zgodnie z umową pozwana była zobowiązana do zapłaty prowizji w wysokości 4.920 zł. Powód wskazał, że pozwanej została przekazana do swobodnej dyspozycji kwota 7.920 zł, bowiem umowa nie przewiduje mechanizmu automatycznego pobrania prowizji w ciężar kapitału, jednak pozwana zdecydowała poprzez podpisanie Aneksu nr (...) do umowy pożyczki o zaliczeniu części udostępnionych jej środków na pokrycie należnej powodowi prowizji. Powód podniósł, że postanowienia umowy nie wypełniły przesłanek art. 385¹§ 1 k.c. jak również mieściły się w limicie z art. 36a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim.

Zauważyć w tym miejscu należy, że powód jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i przy zawieraniu umów posługuje się wzorcami umownymi. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy zawartej z pozwanym były dla ich stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określonego postanowienia umowy. Umowy konsumenckie podlegają ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹§ 1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez przedsiębiorcę (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 r., VI Ca 228/07).

Zgodnie z treścią art. 385¹§ 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienie umowy może zatem zostać uznane za niedozwolone po łącznym spełnieniu wskazanych wyżej przesłanek. Kodeks cywilny w art. 22 jako konsumenta definiuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Wobec tego w niniejszej sprawie umowa pożyczki została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem w rozumieniu przepisów prawa cywilnego. Umowa nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą pozwanej.

W piśmiennictwie przyjmuje się, że nie są postanowieniami indywidualnie negocjowanymi („uzgodnionymi”) klauzule sporządzone z wyprzedzeniem, w sytuacji gdy kontrahent nie miał wpływu na ich treść, nawet jeżeli są one zawarte we wzorcu wykorzystanym jednorazowo. Istotny jest bowiem fakt braku negocjacji między stronami. Nie będą również

postanowieniami uzgodnionymi wybrane przez kontrahenta z kilku opcji alternatywnych. Nie ulega wątpliwości, że o indywidualnym uzgodnieniu postanowień nie może w żadnym razie świadczyć, jak w tym przypadku zgoda pozwanej wyrażona poprzez złożenie podpisu pod treścią Aneksu nr (...) do Umowy pożyczki z dnia 13 czerwca 2016 r.

Wobec powyższego należało uznać, że koszty pozaodsetkowe, jakimi została obciążona pozwana przy zawarciu przedmiotowej umowy pożyczki stanowiły podstawę do kwestionowania tego zapisu na podstawie art. 385¹§ 1 k.c. Wskazać należy, iż przez działalnie wbrew dobrym obyczajom – przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego – rozumie się w judykaturze wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową takiego stosunku. Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję – nie na korzyść konsumenta – praw i obowiązków wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, Biul. SN 2005, Nr 11, poz. 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, Biul. SN 2006, nr 5-6, poz. 12, z dnia 27 października 2006 r., I CSK 173/06, Lex nr 395247). Ocena rzetelności określonego postanowienia wymaga zatem rozważenia indywidualnego rozkładu obciążeń, kosztów i ryzyka, jakie wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadania jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone.

W kontekście wskazanego uregulowania musi wzbudzać wątpliwości obciążenie pozwanej jako konsumenta kosztami prowizji w wysokości 4.920 zł ze szczególnym uwzględnieniem tej wysokości przy realnie udzielonej pożyczce w kwocie 3.000 zł. W tym miejscu należy podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Za niedozwolone klauzule umowne w świetle art. 385¹§ 1 k.c. należy więc uznać te postanowienia umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem.

Pobierane przez powoda opłaty (t.j. prowizję) należało ocenić w świetle powyższej regulacji.

Jako sprzeczny z dobrymi obyczajami należy uznać wzorzec umowy postrzegany jako całokształt dokumentów przedstawianych konsumentowi do podpisania w chwili zawierania umowy, bowiem Aneks nr (...) do umowy jak również wnioski o dokonanie potrącenia kwoty prowizji z wypłacanej całkowitej kwoty pożyczki stanowią niewątpliwie jedno z wielu znajdujących się w pliku dokumentów niezbędnych w realnej ocenie konsumenta do zawarcia umowy pożyczki. Podpis pod treścią aneksu czy wniosku nie przeważa o tym, że pozwany mógł kwestionować bądź uzgadniać ich treść ze stroną powodową wobec czego trudno mówić o wyrażeniu chęci czy zgody w zakresie wykonania potrącenia na moment udostępnienia powodowi środków pieniężnych od powoda.

W tym miejscu stwierdzić należy, iż Sąd podziela zarzut pozwanej w zakresie abuzywności. Tym samym, skoro postanowienia umowy w zakresie prowizji nie wiążą strony to w tej części nie ma podstaw do uwzględnienia żądania powoda. Natomiast strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹§ 2 k.c.). Zaakcentowania wymaga, iż ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹§ 4 k.c.), a w tym zakresie strona powodowa nie przejawiała żadnej incjatywy dowodowej. Nadto w ocenie Sądu dokonanych przez pozwaną wpłat na łączną kwotę 3.320 zł nie można było traktować jako uznanie powództwa. Uznanie może mieć postać umowy pomiędzy zobowiązanym a uprawnionym (tzw. uznanie właściwe) lub oświadczenia wiedzy zobowiązanego (tzw. uznanie niewłaściwe). W przypadku uznania właściwego - umowa uznania nie jest regulowana prawnie, jednak jej dopuszczalność wynika z zasady swobody umów. Kluczowe znaczenie dla tej postaci uznania ma oświadczenie woli zobowiązanego, w którym potwierdza on istnienie swojego obowiązku i zobowiązuje się (ponownie) do jego realizacji. Uznanie właściwe nie jest więc samoistną podstawą obowiązku, wynika on nadal z pierwotnego tytułu. Celem uznania jest przede wszystkim ustalenie roszczenia, niekiedy też jego zabezpieczenie. Dla skuteczności umowy uznania roszczenie musi być w niej określone co do charakteru, choć niekoniecznie co do wysokości. Jako czynność prawna, uznanie właściwe może być dokonane wadliwie i nie wywoływać skutku prawnego. Jeżeli jednak zawarte w jego treści oświadczenie wiedzy zobowiązanego spełnia

wymogi stawiane uznaniu niewłaściwemu jest ono kwalifikowane jako skuteczne uznanie niewłaściwe. Dla oceny, czy mamy do czynienia z uznaniem roszczenia, istotne jest to, czy zachowanie zobowiązanego, interpretowane zgodnie z powszechnie obowiązującymi regułami znaczeniowymi, mogło uzasadniać przekonanie osoby uprawnionej, iż zobowiązany jest świadom swojego obowiązku, a w konsekwencji oczekiwanie uprawnionego, że świadczenie zostanie spełnione. Uznanie niewłaściwe nie musi precyzować wysokości ani podstawy prawnej roszczenia. Jeżeli jednak dłużnik zastrzega, że uznaje tylko część roszczenia to odnosi się ono do tej tylko części. Uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności materialnej pozwanego, który za zasadne uznaje zarówno roszczenie powoda, jak i przyznaje uzasadniające je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne, a w konsekwencji godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego żądanie pozwu (zob. wyrok SN z dnia 14 września 1983 r., III CRN 188/83, OSNC 1984, nr 4, poz. 60). Jest to stanowcze, bezwarunkowe oświadczenie woli i wiedzy pozwanego (zob. wyrok SN z dnia 1 czerwca 1973 r., II CR 167/73, OSNC 1974, nr 5, poz. 94, według którego wyrok nie może być oparty na uznaniu, które uzależnia spełnienie dochodzonego pozwym żądania od warunku; odmiennie – por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 7 grudnia 1999 r., I PKN 399/99, OSNP 2001, nr 8, poz. 271). Nie jest uznaniem powództwa uznanie żądania przy równoczesnym zaprzeczeniu jego podstawy faktycznej. Uznać można także tylko część roszczenia lub niektóre z żądań pozwu. Uznanie powództwa może równocześnie wywoływać skutek uznania roszczenia materialnoprawnego (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Instytucja uznania powództwa stanowi wyraz tego, że pozwany, rezygnując z obrony, korzysta z zasady autonomii w dysponowaniu swoim prawem podmiotowym. W świetle art. 213 § 2 k.p.c. Sąd jest związany uznaniem. Obowiązany jest jednak dokonać oceny, czy czynność ta nie jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Sąd nie jest natomiast związany uznaniem w sprawach małżeńskich oraz w sprawach między rodzicami i dziećmi. W doktrynie zauważono, że ocena, czy zachodzi niedopuszczalność uznania powództwa, powinna nastąpić w zasadzie wyłącznie w świetle materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy. W okolicznościach niniejszej sprawy z uwagi na stwierdzoną abuzywność zapisów umowy (we wskazanym zakresie) trudno zaakceptować stanowisko strony powodowej o niewłaściwym uznaniu niniejszego roszczenia. Pozwana jako konsument, będący słabszą stroną umowy nie miała w chwili jej zawarcia i dokonywania częściowych spłat świadomości w zakresie istnienia klauzuli abuzywnej, a ta okoliczność została podniesiona na etapie niniejszego postępowania przez jej profesjonalnego pełnomocnika. Trudnym byłoby w zaistniałym stanie rzeczy przyjąć za zasadne stanowisko strony powodowej w kontekście zasad współżycia społecznego. Bo z jednej strony istnieje kategoryczność (w zakresie skutków) regulacji z art. 385¹ § 1 k.c. t.j. stwierdzenie, iż postanowienia umowy zawieranej z konsumentem „nie wiążą go”, a z drugiej ocena dokonywanie poszczególnych rat pożyczkowych miałaby przemawiać za uwzględnieniem roszczenia w związku z niewłaściwym uznaniem. Ten „konflikt” niniejszych regulacji należało ocenić właśnie przez pryzmat zasad współżycia społecznego.

Uwzględniając powyższe rozważania Sąd uznał, że pozwana wykonała swoje zobowiązanie, bowiem z tytułu udzielonej pożyczki otrzymała do dyspozycji 3.000 zł natomiast dokonała w sumie spłaty w wysokości 3.320 zł. Jak w tej sytuacji należałoby ocenić treść niniejszej umowy w odniesieniu do należności odsetkowych (przy przyjęciu nie obowiązującego regulacji z § 2.2 umowy) z uwagi na zapis w § 4.1 umowy t.j. ustalenia wysokości rat pożyczkowych przy kwocie pożyczki 7.920 zł. Sąd nie był w stanie ocenić jak te odsetki powinny być ukształtowane przy ważnej umowie pożyczki na kwotę 3.000 zł, a w tym zakresie również strona powodowa nie przedstawiła incjatywy dowodowej uznając swoją argumentację w tej kwestii za zasadną. Reasumując w tym stanie rzeczy Sąd był zobligowany oddalić niniejsze powództwo w całości.

Konsekwencją oddalenia powództwa było obciążenie powoda kosztami procesu na podstawie art. 98 k.p.c. Na poniesione przez pozwaną koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w stawce – 1800 zł (§ 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych- Dz.U. z 2018r. poz.2650 oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł – łącznie 1817 zł. Natomiast rozstrzygnięcie w pkt III wyroku znajduje uzasadnienie w treści art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016r. poz.623 ze zmianami). W niniejszej sprawie należna opłata stanowiła kwotę 250 zł, z czego powód przy wniesieniu pozwu zapłacił 63 zł. Tym samym powód jako przegrywający spór powinien ponieść kwotę 187 zł z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSR Anita Wolska

Sygn. akt I C 588/15 upr Dnia 05 lipca 2019 r.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pełnomocnikowi powoda z pouczeniem o apelacji (kopia pouczenia do akt)
3. akta przedłożyć z apelacją, zażaleniem, wpływem innych pism lub za 21 dni.

SSR Anita Wolska